

ΓΝΩΣΤΑ ΚΑΙ ΑΓΝΩΣΤΑ

Γράφει ο Αντώνης Αμπανίδης → ampandonis@gmail.com

Η ΑΙΣΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΦΗΣ Η πρώτη γλώσσα που μαθαίνουμε

Οι γιορτές πέρασαν, ευχές δόθηκαν μεταξύ μας αλλά και πολλά δώρα. Οι γιορτές εκτός από το θρησκευτικό τους μήνυμα είναι και μια καλή ευκαιρία να έρθει ο ένας πιο κοντά στον άλλον. Εξάλλου αυτό και το κύριο χαρακτηριστικό τους, όσων αφορά την κοινωνική τους διάσταση. Και όμως παρόλο που όλοι μας τις μέρες των γιορτών γινόμαστε πιο κοινωνικοί και πλησιάζουμε ο ένας τον άλλον, νιώθουμε ότι η προσέγγιση αυτή μερικές φορές δεν είναι ουσιαστική. Και αναφέρομαι στο γεγονός ότι να μεν ανταλλάσσουμε χειραψίες και φιλιά αλλά κατά ουσίαν φοβόμαστε να αγγίξουμε τους άλλους. Καταλαβαίνω ότι ζώντας μέσα σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία η κάθε εθνότητα έχει τους δικούς της κανόνες όσον αφορά τον τρόπο κοινωνικής συμπεριφοράς και πρέπει κάθε φορά να αντιλαμβανόμαστε και να προσαρμοζόμαστε σε αυτές. Για πάρα δειγμα γνωρίζω ότι οι γυναίκες των μουσουλμάνων απαγορεύεται από την θρησκεία τους να κάνουν χειραψία. Αυτή η απλή καθημερινή για μας συνήθεια για άλλους είναι απαγορευτική. Άλλα δεν θα αναφερθώ για αυτήν την κατ' εξαίρεση συνήθεια που μπορεί κάποιος να έρθει αντιμέτωπος εδώ στην Αυστραλία.

Η πρώτη γλώσσα που μαθαίνουμε, κουλουριασμένοι βολικά σε εμβρυϊκή στάση, είναι η αφή. Από όλες τις αισθήσεις με αυτήν έρχεται για πρώτη φορά σε επαφή η ανθρώπινη ύπαρξη, γι' αυτό και είναι άλλωστε τόσο άρρηκτα συνδεδεμένη με το αίσθημα της αγάπης. Η συγκεκριμένη γλώσσα, όπως και όλες οι άλλες, έχει τους δικούς της κώδικες, τα δικά της σύμβολα, τις δικές της ερμηνείες και παρερμηνείες. Το δυστύχημα είναι ότι, ενώ όσο είμαστε παιδιά το άγγιγμα είναι το πιο φυσικό και το πιο όμορφο πράγμα στον κόσμο, μεγαλώνοντας το δέρμα μας είναι λες και βγάζει αγκάθια, ένα σκληρό περίβλημα από συρματόπλεγμα που απαγορεύει την άμεση επαφή. Σε έναν κόσμο όπου μόνο οι οθόνες είναι πλέον

Η αφή, η πρώτη γλώσσα που μαθαίνουμε

αφής πόσο σημαντική και πόσο επείγουσα είναι η επιστροφή στις σχέσεις εξ επαφής;

Ο λόγος που οδηγήθηκα να γράψω ένα άρθρο με αυτή τη θεματολογία είναι η αμπλαντική που νιώθω πολλές φορές, όταν αγγίζω έναν άνθρωπο. Αμπλαντική, που πηγάζει από την αντίδραση του άλλου και όχι από τη δική μου πλευρά. Έχω παρατηρήσει ότι κάθε φορά που αγγίζω έναν άνθρωπο, εκείνος έρχεται σε μία ανεπιθύμητη και «ξένη» κατάσταση. Ο πληθυσμός είναι άμαθος στο άγγιγμα. Υπάρχουν μάλιστα κάποιοι οι οποίοι ξάνουν τον ειρυμό της σκέψης, αναστατώνονται όταν τους αγγίζεις. Παρένθεση: σαφώς και μιλάω για ένα απλό άγγιγμα και όχι κάπι πονηρό ή ερωτικό. Για ένα απλό άγγιγμα του χεριού ή ένα συγκαταβατικό χτυπματάκι στην πλάτη. Είναι κάπι σύνηθες. Έτσι λοιπόν, κάθε φορά που αγγίζω κάποιον, καταλαβαίνω ότι έρχεται σε δύσκολη θέση. Άλλα ας ξεκινήσουμε από τα βασικά.

Πρόκειται για την πιο «σίγουρη» αίσθηση. Είναι και η πιο σταθερή, αφού σπάνια θα μας προδώσει. Παρ' όλα αυτά, ο κόσμος υποβαθμίζει αυτήν την αίσθηση και οφείλεται σε δύο λόγους. Ο πρώτος είναι ότι συστηματικά αυτήν την αίσθηση μας είναι όλο και λιγότερο χρήσιμη. Ας πούμε, η χειρωνακτική εργασία, που στρίζεται στην επαφή, έχει μειω-

θρωπό μας.

Οι αρετές ενός αγγίγματος είναι πολλές. Κατ' αρχήν, βοηθάει να αντιληφθούμε την αίσθηση της κίνησης. Η κίνηση αποκτάει άλλο υπόβαθρο. Πολλές φορές, μάλιστα, η κίνηση οφείλεται αποκλειστικά σ' αυτήν την αίσθηση. Βοηθάει, όμως, και στο να έρθεις πιο κοντά σε έναν συνάνθρωπό σου. Με ένα απλό άγγιγμα δείχνεις πολλά σου συναισθήματα. Κατανόηση, συμπόνια, άρνηση κ.α. Εκφράζεσαι, εν ολίγοις, δίχως να μιλήσεις. Το άγγιγμα είναι μία υπεραπλουστευμένη κίνηση, μία απόλυτη αίσθηση ανθρωπίας. Άλλα με την πάροδο του χρόνου και τις συνήθειες μας ενοχοποίηθηκε σε κακουργηματικό βαθμό. Όλο αυτό υποβαθμίζει τα εκ γενετής ένστικτά μας να νιώσουμε, να αισθανθούμε.

Τελειώνοντας ας πούμε ότι ευεξία και χαρά δε μας προσφέρει μόνο το άγγιγμα ενός άλλου ανθρώπου. Όσοι έχετε ζώα το γνωρίζετε: Δεν υπάρχει καλύτερο αγχολυτικό από το να χαϊδεύεις τον σκύλο σου (κι αυτός το χαίρεται εξίσου). Η εξωτερίκευση των αισθημάτων μας, μας οδηγεί στην κοινωνική την και στην εξωστρέφεια. Μας φέρνει πιο κοντά στην ολοκλήρωση. Δυστυχώς όμως καταλήγουμε πολλές φορές να λέμε όλα όσα δεν είπαμε σε κάποιον, γύρω από ένα κρεβάτι νοσοκομείου δίνοντας όλες τις αγκαλιές που δεν δώσαμε όταν έπρεπε σε άτομα της οικογένειάς μας που ετοιμάζονται να φύγουν από τη ζωή. Τελικά, η αφή, αν και είναι η πρώτη γλώσσα που μαθαίνουμε, είναι η πιο δύσκολη απ' όλες.

